

Ми в безпеці завдяки законам — тож дозвольте
нам захистити вас

Ласкаво просимо до Шотландії

Довідник із Шотландського права

Спільний проект зі

студентами HND Legal Services, що навчаються за програмою
професійної юридичної освіти Нового коледжу Ланаркшир,
Кримінальним відділенням суду королівської лави та прокурорської
служби (COPFS) і поліції Шотландії.

New College
Lanarkshire

CROWN OFFICE
& PROCURATOR
FISCAL SERVICE
SCOTLAND'S PROSECUTION SERVICE

POLICE
SCOTLAND
Keeping people safe

Подяка

Публікація цього буклету була б неможлива без внеску та допомоги таких осіб і організацій:

Новий коледж Ланаркшир Кримінальне відділення суду королівської лави та прокурорська служба (The Crown Office & Procurator Fiscal Service) поліція Шотландії (Police Scotland) Особлива подяка:	<i>Шотландська рада у справах біженців Інтеграційна мережа Maryhill</i> <i>Організація Bridges Programmes</i>
Високоповажний Френк Малхолланд, королівський адвокат, лорд-адвокат	Сара Тірруез (<i>ілюстрації і керівник групи</i>)
Студенти HND Legal Services	Джемма Воллес (<i>ілюстрації</i>)
Елеонора Лафферті (викладачка права, Новий коледж Ланаркшир)	Джош Кіркленд (<i>стосунки з видавництвом</i>)
Майрі Нікольсон (керівник з підготовки навчального плану та якості, Новий коледж Ланаркшир)	Ембер Рафферті (<i>дизайн передньої обкладинки</i>)
Карен Юїлл (менеджер проектів та керівник групи)	Гарі Старк (<i>графічний дизайнер, Новий коледж Ланаркшир</i>) Джон Кайл (<i>COPFS</i>)
Лоренц Міллер (керівник групи)	Пітер Макклелланд (<i>COPFS</i>)
Ніколь Уокер (керівник групи)	Герті Воллес (<i>COPFS</i>) Даріо д'Андреа (<i>поліція Шотландії</i>)

Ми також хотіли б подякувати громаді біженців у Шотландії за підтримку та допомогу у виданні цього буклету.

Вітаємо вас у нашій країні і бажаємо вам усього найкращого у вашому новому житті в Шотландії.

Передмова

Я з радістю схвалюю видання цього буклету, який підготували студенти HND Legal Services Нового коледжу Ланаркшир (кампус Motherwell), щоб допомогти порадами тим, хто приїжджає жити в Шотландію.

Цей проект близький моєму серцю і виник після випадкової зустрічі зі студентами та співробітниками, які були присутні на судовому розгляді, де я був прокурором. Я розмовляв зі студентами під час перерви в судовому засіданні, і ця розмова надихнула мене на створення цього буклету. З того часу мене надихає і вражає той ентузіазм, з яким вони працювали над його укладанням. Це не сухий, офіційний посібник, виданий державними службовцями, а практичний, написаний зрозумілою мовою документ, який підготували прості шотландці, запропонувавши розумні, практичні поради щодо Шотландії та її законів тим, хто вперше приїжджає до нашої країни.

До життя в новій країні пристосуватися буває нелегко, цей процес може тривожити і збивати з пантелику, а вказівки щодо звичаїв і законів країни не завжди легко доступні. Цей посібник є прикладом ефективної роботи, яка проводиться по всій Шотландії для ліквідації дискримінації та сприяння інклюзивності для всіх людей, незалежно від того, жили вони тут роками чи прибули декілька днів тому. Слід відзначити наполегливу роботу студентів та співробітників під час підготовки цього посібника.

Високоповажний Френк Малхолланд, королівський адвокат
Лорд-адвокат

Сім'я..... 6

Шлюб	6
Розлучення.....	6
Обов'язки батьків.....	6
Домашнє насильство.....	7
Вагітність і аборт	8
Насильство «заради честі»	8
Калічення жіночих статевих органів ..	8

Закон удома 10

Алкоголь	10
Паління.....	10
Ліцензія на телебачення	10
Гроші в борг	10

Закон на вулиці 12

Антисоціальна поведінка	12
Громадський порядок	12
Сміття.....	13
Непристойна поведінка у громадському місці	13
Затримання і обшук	13
Користування тротуарами.....	13

Закон для транспортних засобів 15

Закон на робочому місці 18

Жертви злочинів — Кримінальні злочини в Шотландії	20
Напад.....	21
Вогнепальна зброя.....	21
Зброя.....	21
Злочини на сексуальному ґрунті 22	
Проституція.....	22
Злочини на ґрунті ненависті 23	
Торгівля людьми.....	24

Наркотики.....24

Відмивання грошей.....	24
Крадіжка	25
Соціальні мережі	25
Жорстоке поводження з тваринами 25	

Підтримка для

жертв злочинів.....	26
Відмова від відповідальності 28	

Сім'я

Сім'я

Шлюб

Одружитися може будь-яка особа віком від 16 років. Це стосується як пар протилежної статі, так і одностатевих пар.

Перебувати у шлюбі з кількома особами одночасно є порушенням закону.

Розлучення

Якщо ви більше не бажаєте перебувати у шлюбі, за певних обставин його можна розірвати. Ці обставини включають подружню зраду, невинуватну поведінку або те, що ви протягом певного періоду часу проживали окремо.

Обов'язки батьків

Ви повинні бути відповідальними та піклуватися про безпеку своєї дитини. Батьки ніколи не повинні залишати свою дитину без нагляду саму вдома чи деінде. Дитину віком до 16 років ніколи не можна залишати вдома саму на ніч.

Вас можуть притягнути до відповідальності, якщо ви вдарите свою дитину або дитину, яка перебуває під вашим піклуванням. Зокрема, якщо ви б'єте дитину по голові, трусите її або чимось б'єте, ви порушуєте закон. Удар, заподіяний дитині, завдає їй як фізичної, так і психологічної шкоди, і може вплинути на її подальше життя.

Коли дитині виповниться 5 років, ви повинні віддати її до школи — це закон, і його порушення є кримінальним злочином. Якщо дитина не відвідує школу на регулярній основі, батьків можуть притягнути до відповідальності. Це залежатиме від регулярності відвідування школи та обставин удома.

Домашнє насильство

Домашнє насильство — це коли одна особа завдає шкоди іншій людині, з якою вона має (або колись мала) якісь стосунки. Мова йдеться не обов'язково за партнерів у гетеросексуальних стосунках, і проживання в одній оселі також не є неодмінною умовою. Домашнього насильства зазнають і жінки, і чоловіки. Ним вважається також насильство з боку жінок щодо чоловіків та насильство між партнерами чи колишніми партнерами в одностатевих стосунках.

Діапазон злочинів, які можна класифікувати як домашнє насильство, широкий і може включати фізичне, сексуальне, емоційне чи психологічне насильство. Поліція розглядатиме всі випадки домашнього насильства у першу чергу. Вона забезпечить, наскільки це можливо, негайну реакцію співробітників поліції на будь-який повідомлений інцидент. Першочерговим пріоритетом для поліцейських, які розслідують випадок домашнього насильства, є безпека та благополуччя потерпілої особи, членів її сім'ї та інших присутніх осіб.

Якщо буде достатньо доказів, відповідальній особі пред'являть звинувачення і утримуватимуть під вартою до суду.

Вагітність і аборт

Інформацію про вагітність можна знайти на веб-сайті www.readysteadybaby.org.uk або ви можете зв'язатися безпосередньо з NHS за номером 111.

Якщо ви вирішили не народжувати і думаєте про аборт або переривання вагітності, вам слід негайно звернутися за медичною допомогою.

Насильство «заради честі»

Насильство «заради честі» — це термін для опису злочину чи інциденту, який вчинили або можливо вчинили для захисту честі сім'ї або спільноти. Як правило, але не завжди, цей злочин здійснюють члени сім'ї або громади проти жінок чи дівчат.

Часто ті, хто вчиняють злочин «заради честі», роблять це, тому що вважають, що жертва (жертви) якимось чином осоромили сім'ю чи громаду. Поліція буде серйозно ставитися до кожного повідомлення про насильство «заради честі» та проводитиме ретельне розслідування.

Примусовий шлюб є формою насильства «заради честі». У Шотландії змусити або намагатися змусити людину до шлюбу є кримінальним злочином.

Калічення жіночих статевих органів (КЖСО)

Обрізання жіночих статевих органів (іноді відоме як «обрізання» або «жіноче обрізання») відноситься до певних процедур, які можуть змінити або спричинити пошкодження жіночих статевих органів з причин, які не є медичними. Ця практика надзвичайно болюча і може спричинити серйозні проблеми зі здоров'ям — як під час проведення процедури, так і в подальшому житті. У Великій Британії така практика є незаконною. Також є незаконним організовувати проведення КЖСО за кордоном.

Закон удома

Закон удома

Алкоголь

Алкогольні напої у Шотландії та Великій Британії можна продавати лише в ліцензованих закладах, а купувати їх можуть лише особи віком від 18 років.

Купувати або намагатися купувати алкогольні напої для особи, якій не виповнилось 18 років, — злочин. Злочином також є збут алкогольних напоїв особам, яким не виповнилось 18 років.

Ви можете підтвердити, що вам виповнилось 18 років і купити алкогольні напої, якщо пред'явите офіційний документ, як-от національне посвідчення особи, паспорт або водійські права.

Паління

Щоб купувати сигарети та інші тютюнові вироби, вам має бути більше 18 років. До тютюнових виробів належать сигарети, сигари, тютюн для самокруток, електронні сигарети та жувальний тютюн.

Палити в багатьох громадських місцях і на всіх робочих місцях або купувати тютюнові вироби особам, яким не виповнилось 18 років, забороняє закон.

Купувати тютюнові вироби слід тільки в крамницях.

Ліцензія на телебачення

Якщо у вас удома є телевізор для запису або перегляду телевізійних програм, які транслюються в прямому ефірі, у вас повинна бути для цього ліцензія. Ця ліцензія на телебачення не потрібна, якщо телевізор не може приймати телевізійні програми і використовується для перегляду DVD-дисків або комп'ютерних ігор.

Гроші в борг

Ви повинні позичати гроші лише в затвердженого кредитора.

Закон на вулиці

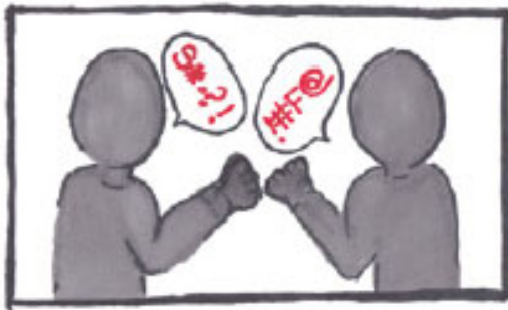
Закон на вулиці

Антисоціальна поведінка

Дія, яка викликає або може викликати тривогу чи занепокоєння інших людей

Антисоціальна поведінка може включати:-

- Шум
- Хуліганська поведінка, наприклад, крики, лайка та бійка
- Погрози сусідам та іншим людям
- Словесні образи
- Образлива поведінка, спрямована на те, щоб викликати в інших людей, наприклад, у людей похилого віку чи інвалідів, занепокоєння або страх
- Викидання побутових відходів на вулицю, території загального користування та задні двори.
- Пошкодження майна

Громадський порядок

У громадських місцях не дозволяється:

- Вживати алкогольні напої на вулиці або в будь-якому громадському місці; вживання алкоголю на вулиці в багатьох місцях заборонено
- Збиратися великими групами або натовпом — це може вважатися загрозовим, і, якщо можливо, цього слід уникати.
- Кричати, верещати або лаятись на публіці
- Поводитися по відношенню до інших людей погрозливо або образливо

Така поведінка може призвести до того, що поліція вас заарештує та звинуватить у кримінальному злочині.

Якщо вас затримали, вам слід співпрацювати з працівниками поліції.

Сміття

За викидання сміття з вас можуть стягнути фіксований штраф, а якщо ви його не сплатите, вам, можливо, доведеться заплатити підвищений штраф. Викидання великої кількості відходів — більш серйозне порушення, за яке вам, можливо, доведеться заплатити набагато більший штраф, якщо вас за це засудять.

Непристойна поведінка у громадському місці

Дія, яка вважається законною, якщо її здійснено наодинці, може стати злочинною, якщо її здійснено прилюдно, на очах інших представників громадськості. Сексуальна поведінка або демонстрація приватних частин тіла в громадському місці є злочином.

Затримання і обшук

Поліцейський може обшукати вас, якщо він підозрює, що у вас є предмети, які ви не маєте права мати, наприклад, наркотики, зброя або вкрадені речі.

Користування тротуарами

З міркувань безпеки радимо використовувати влаштовані для пішоходів доріжки і тротуари. Якщо є світлофор, перетинати дорогу слід саме там. Ви можете йти поряд з будь-якою дорогою в Шотландії, за винятком автомагістралей.

Закон для транспортних засобів

Закон для транспортних засобів

Порушенням правил дорожнього руху є такі дії:

- Якщо ви не зупинилися після аварії
- Перевищення швидкості
- Керування автомобілем у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння
- Спричинення смерті внаслідок необережного або небезпечного керування транспортним засобом
- Небезпечне керування транспортним засобом
- Користування мобільним телефоном під час керування транспортним засобом
- Необережне керування транспортним засобом
- Керування транспортним засобом без страховки
- Керування транспортним засобом без прав або після того, як вас позбавили прав
- Проїзд на червоне світло
- Керування транспортним засобом без використання ременя безпеки
- Керування транспортним засобом, який не пройшов ТО
- Керування транспортним засобом з дефектами

Якщо ви вчинили будь-яке із цих правопорушень, ви можете отримати штраф, штрафні бали, вам можуть заборонити керувати транспортним засобом або посадити до в'язниці — залежно від серйозності злочину.

Штрафні бали — це примітки до вашого посвідчення водія, які зберігаються протягом років. Термін залежить від того, наскільки серйозним був злочин. Якщо ви отримаєте більше 12 балів протягом 3-річного періоду, вас позбавлять посвідчення мінімум на 6 місяців. Якщо ви склали іспит протягом останніх двох років, вас можуть позбавити права керувати автомобілем після 6 штрафних балів.

Якщо ви хочете керувати автомобілем у Шотландії, вам потрібно:

- **Дійсне посвідчення** — щоб легально керувати автомобілем у Шотландії чи будь-де у Великій Британії, вам має бути принаймні 17 років і ви також повинні скласти теоретичний та практичний іспит з водіння. Приїхавши до Шотландії, ви можете користуватися посвідченням, яке видане в іншій країні, протягом 12 місяців, якщо воно все ще дійсне в країні, в якій воно було видано. Щоб через 12 місяців мати право і надалі керувати автомобілем у Великій Британії, вам, можливо, доведеться скласти повний іспит з водіння.
- **Дорожній податок:** Керувати автомобілем, не сплативши цей податок, — порушення закону.
- **Страховання:** Керувати автомобілем без страховки — порушення закону. Ви повинні перевірити свій страховий поліс і переконатися, що ви або будь-яка інша особа, яка користується транспортним засобом, маєте для цього відповідну страховку.
- **Сертифікат техогляду (ТО):** ТО — це сертифікат, який підтверджує, що ваш автомобіль придатний для руху на дорозі. Незаконно їздити без ТО.

Обмеження для водіння в стані алкогольного сп'яніння в Шотландії становить 22 мікрограма алкоголю в 100 мл дихання. Навіть одного алкогольного напою буває достатньо, щоб перевищити цей ліміт. Після вживання великої кількості алкогольних напоїв ви, можливо, перевищуватимете ліміт навіть наступного дня. У Шотландії більшість людей взагалі не вживають алкоголь того дня, коли вони керують транспортним засобом, а також обмежують споживання алкоголю, якщо вони керуватимуть автомобілем наступного дня.

Усі шини на вашому автомобілі повинні відповідати вимогам. Глибина протектора шини повинна бути не нижчою за встановлену законом величину 1,6 мм для автомобілів.

Закон на робочому місці

Закон на робочому місці

Працевлаштування, як правило, визначається як угода, згідно з якою роботодавець платитиме працівнику за виконання роботи. Ця угода може бути укладена в письмовій або усній формі.

Ваші права на робочому місці:

- Право отримати письмовий виклад умов найму протягом 2 місяців від дати початку.
- Право на отримання розрахункових квитанцій на кожен виплату заробітної плати.
- Право на мінімальну оплату праці, встановлену в країні.
- Право на те, щоб з вашої заробітної плати не утримували ніяких незаконних відрахувань.
- Право на відпустку, яка для працівників, що працюють повний робочий день, становить 28 днів на рік. Працівники, які працюють неповний робочий день, мають право на пропорційну кількість днів відпустки.
- Право на оплачувану відпустку у зв'язку з вагітністю та пологами для жінок і право для їхніх партнерів на відпустку по догляду за дитиною.
- Право не піддаватися дискримінації.
- Якщо вас звільняють і ви пропрацювали два роки на роботодавця, ви маєте право на письмове пояснення причин. Проте вагітні жінки або жінки, які перебувають у відпустці по вагітності та пологах, мають право на письмове пояснення причин звільнення незалежно від того, скільки вони пропрацювали на роботодавця.
- Якщо ви несправедливо звільнені, ви маєте право вимагати компенсацію — за умови, що ви пропрацювали там протягом двох років.
- Працівники, які працюють неповний робочий день, мають такі ж права, що й працівники, які працюють повний робочий день.

Якщо ви не впевнені, чи стосується вас будь-яке з цих правил, ви можете звернутися до таких організацій:

- Бюро консультацій для громадян — через веб-сайт www.cas.org.uk або зателефонувавши до місцевого бюро у вашому районі
- Державна служба консультацій, арбітражу і примирень (ACAS) — через їхній веб-сайт www.acas.org.uk або зателефонувавши за номером 0300 123 1100.

Жертви злочинів

Кримінальні злочини в Шотландії

Жертви злочинів

Жертвою злочину може стати будь-хто — незалежно від віку, раси чи статі. Жертвою називають особу, якій злочин заподіяв фізичної, емоційної або фінансової шкоди.

Якщо ви стали жертвою злочину, не бійтеся комусь розповісти — що раніше ви розкажете комусь про злочин, то швидше зможете покласти йому край і отримати допомогу. Розповісти можна різним людям — наприклад, члену сім'ї, другу або поліції.

Ви маєте певні права як жертва злочину, зокрема право на інформацію щодо вашої справи та на підтримку. До вас мають ставитися справедливо та з повагою всі, хто працює над справою, у тому числі якщо справу передають на розгляд до суду.

Якщо ви постраждали від злочину в Шотландії або знаєте когось, хто страждає від злочину, існує багато різних організацій, які можуть надати допомогу, підтримку та поради. До деяких з них можна безкоштовно зателефонувати. Більшість з них є конфіденційними. Вони допоможуть вам повернути впевненість і почуватися більш комфортно у повсякденному житті. Назви деяких з цих організацій наведені в кінці цього буклету.

Кримінальні злочини у Шотландії

Напад

Напад — це спрямоване на іншу особу нападіння. Зазвичай це фізичний напад. Щоб відповідно закону дію вважали нападом, вона не обов'язково має супроводжуватися тілесними ушкодженнями. Напад здійснюється за допомогою рук, ніг або зброї — наприклад, палиці, цеглини або ножа. Якщо хтось на вас плює або погрожує нацькувати на вас свого собаку, це також вважається нападом.

Напад за обтяжуючих обставин — більш тяжкий злочин. Обтяжуючими обставинами у разі нападу можуть бути застосування зброї, напад на літню людину або дитину, напад у оселі потерпілого.

Вогнепальна зброя

Шотландія не підтримує так званий «культуру зброї». У Шотландії зброєю можна володіти лише за наявності ліцензії. Володіння зброєю без ліцензії є дуже серйозним злочином і може призвести до тюремного ув'язнення.

Зброя

Зброя — це ті предмети, використання яких завдає шкоди, у тому числі ножі та вогнепальна зброя.

Ніколи не носіть зброю, особливо ножі, у громадських місцях. Максимальне покарання, якщо у вас виявлено ніж, — 5 років ув'язнення.

Якщо ви берете участь у нападі і людина, яку вдарили ножем, помре, вас можуть засудити до довічного ув'язнення. Це також стосується випадків, коли ніж використовували не ви, а інша причетна до нападу людина, але ви знали, що у неї є ніж і що вона може ним скористатися під час нападу.

Злочини на сексуальному ґрунті

Зґвалтування відбувається, коли хтось займається сексом з іншою людиною без її згоди. Будь-кого можна зґвалтувати. Не має значення, яка у вас стать, вік або колір шкіри. Зґвалтування відбувається між незнайомими людьми, друзями чи членами родини, а також у стосунках або шлюбі.

Вік згоди на сексуальну активність у Шотландії становить 16 років.

Примушувати іншу особу до сексуальних дій без її згоди є злочином.

Сексуальне насильство над іншою особою це злочин, незалежно від того, хто його вчинив — чоловік чи жінка.

Якщо ви стали жертвою сексуального злочину, ви можете отримати допомогу та пораду від наведених нижче служб:

- **Центр допомоги жертвам зґвалтування у Шотландії (Rape Crisis Scotland)** — 08088 010 302
- **Служба підтримки потерпілих у Шотландії (Victim Support Scotland)** — 0345 603 9213
- **Поліція Шотландії** — 101 (для неекстрених випадків) 999 (для екстрених випадків)

Проституція

Проституцією вважається бізнес або практика вступу в сексуальні стосунки в обмін на оплату чи іншу вигоду. До відповідальності можуть притягти як тих, хто займається проституцією, так і тих, хто платить за секс.

Злочини на ґрунті ненависті

«Злочин на ґрунті ненависті» — це злочин, заподіяний проти особи або власності, мотивований гнівом чи ненавистю до певних захищених груп.

Ви стали жертвою злочину на ґрунті ненависті, якщо вважаєте, що хтось переслідує вас через:

- Расу
- Релігію
- Сексуальну орієнтацію
- Трансгендерну ідентичність
- Інвалідність

Злочини на ґрунті ненависті приймають багато форм, включаючи, але не обмежуючись такими, як:

- Вбивство
- Фізичний напад
- Пошкодження майна, наприклад, графіті, підпал, вандалізм
- Поведінка, яка залякує людину або загрожує їй, включаючи непристойні дзвінки чи жести
- Образливі листи, листівки, плакати
- Словесні образи або знущання, у тому числі лайку
- Знущання та утиснення в інтернеті

Ви можете повідомити поліцію про такий випадок:

- Зателефонувавши за номером **999** у екстрених випадках або **101** у неекстрених випадках
- Через онлайн-форму повідомлення про злочини на ґрунті ненависті на веб-сайті поліції Шотландії або через сайт третьої сторони для повідомлення про злочини.
<http://www.scotland.police.uk/contact-us/hate-crime-and-third-party-reporting/>

Торгівля людьми

Торгівля людьми є злочинним бізнесом і часто пов'язана з іншою організованою злочинною діяльністю, як-от проституція, зловживання наркотиками та відмивання грошей. Особи, які стали жертвами торгівлі людьми, через свій імміграційний статус та економічне становище можуть бути вразливими до експлуатації, а також можуть стати жертвами погроз і насильства.

Якщо ви вважаєте, що стали жертвою торгівлі людьми, зв'яжіться з поліцією або Кампанією щодо обізнаності населення з питань протидії торгівлі людьми (TARA) за номером 0141 276 7724.

Наркотики

Наркотики серйозно впливають на ваше здоров'я і можуть стати причиною смерті.

Є два типи наркотиків, які контролюються законом: ті, які завжди є незаконними (наприклад, марихуана, героїн, екстазі, кокаїн, кат тощо) і ті, які є незаконними, якщо у вас немає дійсного рецепта від лікаря або стоматолога (наприклад, морфін, метадон тощо).

Володіти контрольованими наркотиками або постачати контрольовані наркотики комусь іншому — порушення закону. Якщо ви постачаєте наркотики, вас можуть відправити до в'язниці.

Заборонено вирощувати рослини канабісу самостійно або доглядати за чимось рослинами канабісу.

Участь у виробництві контрольованих наркотиків — злочин.

Нові психоактивні речовини, також відомі як «легальні наркотики», дуже небезпечні, і ви не повинні їх вживати. Якщо ви даєте їх іншій особі, ви можливо також порушуєте закон.

Відмивання грошей

Володіння та використання грошей, одержаних завдяки злочинній діяльності є злочином.

Крадіжка

Крадіжка — це злочинна дія, коли людина отримує чуже майно протиправним чином і без згоди власника. Приклади цього:

- Крадіжка в магазині (магазинне злодійство)
- Вторгнення в будинок (крадіжка зі зломом)
- Крадіжка з чийогось саду
- Крадіжка автомобіля

Якщо ви знаєте чи обґрунтовано впевнені, що володієте вкраденим майном, ви також скоюєте злочин — приховуєте майно, здобуте злочинним шляхом. Присвоєння знахідки відповідно до законодавства Шотландії також є правопорушенням.

Соціальні мережі

Злочини у соціальних мережах включають надсилання образливих, погрозливих або нападницьких повідомлень або зображень іншій особі через Twitter, Facebook або будь-яку іншу соціальну мережу. Вони можуть відноситися до категорії шкідливих повідомлень, переслідувань, а деякі з них до злочинів на ґрунті ненависті.

Ви можете повідомити про будь-які з цих випадків до поліції, а також веб-сайтам соціальних мереж. Вони можуть вжити заходів проти правопорушника, видаливши образливе повідомлення або закрити обліковий запис порушника.

Жорстоке поводження з тваринами

Завдавати страждань або шкоди тварині є правопорушенням.

Якщо у вас є тварина, ви повинні:

- Забезпечте комфортне та чисте середовище
- Регулярно забезпечувати чисту та свіжу підстилку
- Забезпечувати відповідну їжу та воду
- Лікувати хвору або поранену тварину

Підтримка для жертв злочину:

Поліція Шотландії

Телефон: 999 (для екстрених випадків)

Телефон: 101 (для неекстрених випадків)

Веб-сайт: www.scotland.police.uk

Шотландська рада у справах біженців

Телефон: 0141 248 9799

Веб-сайт: www.scottishrefugeecouncil.org.uk

Організація підтримки потерпілих у Шотландії (Victim Support Scotland)

Телефон: 0345 603 9213 або 0808 16 89 111

Пн–Пт з 8:00 до 20:00

Веб-сайт: www.victimsupportsco.org.uk

Центр допомоги жертвам зґвалтування у Шотландії (Rape Crisis Scotland)

Телефон: 08088 01 03 02

Веб-сайт: www.rapecrisisscotland.org.uk

Пропонує безкоштовну, конфіденційну підтримку всім, хто зазнав будь-якої форми сексуального насильства в будь-який момент свого життя. Національний офіс, до якого можна зателефонувати за номером 0141 331 4180, може направити вас за допомогою до місцевого центру допомоги жертвам зґвалтування.

Допомога жінкам у Шотландії

Телефон: 0131 226 6606

Веб-сайт: www.scottishwomensaid.org.uk

Надає інформацію, підтримку та безпечний притулок жінкам, які зазнали або зазнають домашнього насильства. У всіх групах є працівники підтримки дітей, які надають допомогу дітям та підліткам.

Childline — служба допомоги дітям у Шотландії

Телефон: 0800 1111 (працює цілодобово, 7 днів на тиждень)

Веб-сайт: www.childline.org.uk

Пропонує підтримку та поради дітям.

Бюро консультації населення

Веб-сайт: www.cas.org.uk

Консультація щодо ваших прав. На цьому веб-сайті ви знайдете детальну інформацію про те, як зв'язатися з місцевим бюро консультацій для громадян.

Організація Samaritans

Телефон: 08457 909090

Веб-сайт: www.samaritans.org

Допомога нужденним.

Гаряча лінія з питань домашнього насильства

Телефон: 0800 027 1234 (24 цілодобово)

Веб-сайт: www.sdah.org.uk

Надає конфіденційну інформацію та підтримку тим, хто постраждав від домашнього насильства. Цей безкоштовний номер телефону не з'являється в рахунках за телефон.

Притулок

Телефон: 0808 800 4444

Веб-сайт: scotland.shelter.org.uk

Надає інформацію про загальні житлові питання та екстрений доступ до послуг для біженців.

Додаткову інформацію про шотландське право можна отримати на веб-сайті:

www.nclanarkshire.ac.uk/scotslaw

Приєднуйтеся до спілкування

Слідкуйте за новинами Нового коледжу Ланаркшир:

facebook.com/NCLanarkshire

[@NCLanarkshire](https://twitter.com/NCLanarkshire)

Відмова від відповідальності

Інформація, що міститься в цьому буклеті, використовується лише як загальний посібник і не є детальним викладом закону. Шотландія має власну незалежну правову систему, і закони Шотландії часто можуть відрізнятися від законів, які діють в інших частинах Великої Британії. Якщо вам потрібна юридична консультація, ви завжди повинні звертатися до адвоката або до Бюро консультацій громадян у Шотландії. Візьміть до уваги: Інформація, що міститься в цьому буклеті, була правильною на момент друку. Новий коледж Ланаркшир: Зареєстрований номер благодійної організації: SC021206